

7. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 19.07. 2022)

*Науковий керівник: Осадчий Анатолій Юрійович к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та фінансового права Національного університету «Одеська юридична академія».*

**Шевченко Валентина Сергіївна**

*здобувачка вищої освіти юридичного факультету  
Національного університету «Чернігівська політехніка»*

## **ОСОБЛИВОСТІ ПОРЯДКУ УКЛАДЕННЯ ШЛЮБУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Відповідно до ст. 21 Сімейного кодексу України (далі – СК України) шлюб – це сімейний союз жінки та чоловіка, що зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану (далі – ДРАЦС) [1]. Порядок державної реєстрації актів цивільного стану закріплений у самому Сімейному кодексі, а також у Законі України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 01.07.2010 року [2].

Однак з 24 лютого 2022 року, коли указом Президента України № 64/2022 [3] було введено воєнний стан в Україні, інститут шлюбу зазнав певних змін. Відповідно до цього указу Кабінет Міністрів України постановою від 7 березня 2022 р. № 213 [4] (далі – Постанова) запровадив певні особливості щодо укладення шлюбу під час війни.

По-перше, змінилося положення щодо обов'язкової присутності нареченого або нареченої в момент реєстрації їхнього шлюбу. За загальних умов шлюб є неукладеним, якщо він зареєстрований за відсутності нареченого та (або) нареченої (ст. 48 СК України) [1]. Постановою передбачено певні зміни порядку укладення шлюбу для деяких груп осіб, якщо ця особа – це:

військовослужбовець Збройних Сил, Служби зовнішньої розвідки, Служби безпеки, Управління державної охорони, Державної прикордонної служби, Національної гвардії, іншого утвореного відповідно до чинного законодавства України військового формування;

поліцейський;

особа рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, Державної кримінально-виконавчої служби, Державного бюро розслідувань;

особа начальницького складу Національного антикорупційного бюро, Бюро економічної безпеки;

працівник закладу охорони здоров'я (далі – спеціальні суб'єкти) [4].

У Постанові визначено два порядки реєстрації шлюбу для даних категорій осіб: перший, що зазначений в СК України – реєстрація шлюбу в органах ДРАЦСу, другий – складання акту про укладання шлюбу.

За першим порядком укладення шлюбу відбувається в органах ДРАЦСу. Цей порядок відрізняється від загального порядку реєстрації шлюбу відсутністю в момент реєстрації шлюбу нареченого чи нареченої. Одноосібна заява особи, що належить до спеціальних суб'єктів, є підставою державної реєстрації шлюбу за цим порядком. Дана заява є підтвердженням факту надання згоди нареченим (нареченою) на шлюб, що забезпечує реалізацію одного з принципів укладення шлюбу – добровільність.

Одноосібна заява нареченого (нареченої) має подаватися безпосередньому командиру (керівнику), котрий засвідчує справжність підпису на відповідній заяві та забезпечує передачу (надсилання) цієї заяви до відділу ДРАЦСу, до якого подано особисто нареченим (нареченою) заяву про державну реєстрацію шлюбу.

У заяві особи, що належить до групи спеціальних суб'єктів, про державну реєстрацію шлюбу обов'язково має бути присутня інформація про цю особу та про особу, з якою він (вона) бажає зареєструвати шлюб: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), громадянство та дата народження. Якщо наречений (наречена) обирають прізвище особи, з якою бажає зареєструвати шлюб, або

приєднують прізвище нареченого (нареченої) до власного прізвища – заява має містити інформацію про обране прізвище [4].

Другий порядок державної реєстрації шлюбу передбачає складання акту про укладання шлюбу. Цей акт складає безпосередній командир (керівник) особи, що належить до категорії спеціальних суб'єктів. Також даний акт скріплюється гербовою печаткою відповідного органу чи військового формування.

Складання такого акту можливе без особистої присутності нареченого чи нареченої або обох наречених. Доступна можливість використання доступних засобів відеозв'язку з обома відсутніми нареченими або з тим із наречених, хто відсутній. Засобами відеозв'язку можуть бути веб-камери, відеофони та спеціальні системи відеоконференцзв'язку.

В акті про укладання шлюбу обов'язково має розміщуватися інформація про місце та дату складення такого акту, прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), громадянство та дату народження обох наречених. У випадку обрання прізвища одного із наречених або приєднання до свого прізвища прізвища іншого – акт має містити інформацію про обране прізвище.

Командир (керівник), котрий складав акт про укладання шлюбу, має передати (надіслати) цей акт до будь-якого відділу ДРАЦСу для складення актового запису про шлюб у паперовій формі та внесення відомостей до Державного реєстру актів цивільного стану громадян [4].

Є певні особливості щодо складання акту про укладання шлюбу наречених, котрі є працівниками закладу охорони здоров'я. Такий акт складає керівник закладу охорони здоров'я, в якому один з наречених чи обоє наречених працюють чи перебувають, та скріплюється печаткою (якщо вона наявна) цього закладу. Цей акт складається за участю двох свідків в присутності обох чи одного з наречених з допомогою використання засобів відеозв'язку з тим із них, хто відсутній. В акті має розміщуватися інформація про місце та дату складення цього акту, прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), громадянство та дату народження обох наречених, у випадку

обрання прізвища одного із них або приєднання до свого прізвища прізвища іншого – акт має містити інформацію про обране прізвище, а також відомості про прізвище, власне ім'я та по батькові (за наявності), дату народження двох свідків із проставленням останніми власних підписів. Керівник закладу охорони здоров'я, котрий складав акт про укладення шлюбу, має передати (надіслати) цей акт до будь-якого відділу ДРАЦСу для складення актового запису про шлюб у паперовій формі та внесення відомостей до Державного реєстру актів цивільного стану громадян [4].

У ст. 32 СК України закріплено, що у випадку, якщо існує безпосередня загроза для життя одного з наречених, реєстрація шлюбу відбувається у день подання відповідної заяви або у будь-який інший день за бажанням наречених протягом одного місяця [1].

Очевидним є те, що ситуація в Україні та воєнний стан можна віднести до таких загроз. Тому у Постанові зазначено, що актовий запис про шлюб складається органом ДРАЦСу в день отримання заяви про державну реєстрацію шлюбу, на підставі актового запису в цей день нареченим видається відповідне свідоцтво. Проведення перевірок відомостей про наречених, якщо відсутній доступ до Державного реєстру актів цивільного стану громадян, не відбувається. До речі, державне мито за державну реєстрацію шлюбу не справляється [4].

Таким чином, новели, що з'явилися в сімейному законодавстві, спростили порядок укладення шлюбу, особливо для певних категорій осіб. Проте кожні зміни мають свої плюси та мінуси. До плюсів можемо віднести зручність, швидкість укладення шлюбу, полегшення роботи органів ДРАЦСу, однак мінусом є те, що через швидку та часом необдуману реєстрацію шлюбу, може збільшитися кількість розлучень.

Джерела:

1. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 року № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>.

2. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 1 липня 2010 року № 2398-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>.

3. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#n2>.

4. Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від від 07.03.2022 р. № 213. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-2022-%D0%BF#Text>.

*Науковий керівник: Кочина Олександра Сергіївна к.ю.н., доцент кафедри публічного та приватного права Національного університету «Чернігівська політехніка».*

**Павлюк Марія Михайлівна**

*здобувач вищої освіти Навчально-наукового інституту міжнародних*

*відносин імені В. Д. Гаврилишина*

*Західноукраїнського національного університету*

## **ГЕНОЦИД В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ**

Протягом століть десятки народів і націй стикались із свавільними і жорстокими утисками з боку сильніших супротивників. Кривавими плямами помережані історії таких країн як Сполучені Штати (Каліфорнійський геноцид 1846-73 років, під час якого чисельність індіанського населення в Каліфорнії скоротилося на 80%), Туреччина (Геноцид вірмен здійснюваний у 1915-1917 роках Османами, під час якого було знищено близько 90% вірменського населення імперії), Японії (Різанина в Нанкіні або геноцид китайського населення 1935-45 років, що здійснюваний японцями в ході Японсько-Китайської війни і забрав життя від 250 до 300 тисяч китайців), Росії (Голодомор або геноцид українського населення 1932-33 років в рамках програми масового голоду, розробленої СРСР, який позбавив життя від трьох до семи мільйонів українців; Депортація чеченців та інгушів 1944-48 років,